

OPONENTSKÝ POSUDEK NA BAKALÁŘSKOU PRÁCI

Jan Karlach: **Obraz barbarů v pramenech čínského starověku (dyn. Západní Zhou – Západní Han)**

Jan Karlach si pro svou práci vybral poměrně obtížné téma, ale zároveň velmi důležité pro pochopení sinocentrického pohledu Číňanů na svět. Snaží se za využití čínských historických pramenů z uvedeného období, a částečně i období předchozího (dynastie Shang), poskytnout přehled o vývoji a změnách pohledu na „barbary“. To se mu do jisté míry daří, i když občas jeho závěry nejsou totožné v rámci celého textu práce, jak později na příkladech uvedu.

Po nezbytných úvodních větách spíše technického rázu nás seznamuje s čínskými prameny, z nichž informace o „barbarech“ čerpal. V následujících třech kapitolách se věnuje obecným otázkám spjatým s označením „barbar“ jak ve starověkých kulturách Západu, tak v rámci čínského světového názoru. A dále už rozebírá konkrétní případy popisu „barbarů“ a vztahů s nimi v čínských pramenech.

Práce je velmi dobře dokumentována jak vhodně vybranými citáty z historických pramenů, tak se opírá i o významné studie starší i zcela nové, v neposlední řadě i o stále platnou práci Jaroslava Průška *Chinese Statelets and the Northern Barbarians 1400 - 300 B.C.*

Výhrady však mám ke stavbě práce. Chybí mi zde obecnější pasáž o sinocentrickém pohledu Číňanů na svět. V textu vlastně ani termín „sinocentrický“ nezaznívá. Od tohoto pohledu se odvíjí i kosmologické členění světa v jakýchsi soustředných kruzích, kde uprostřed je panovník, syn Nebes, a na vnějším okraji jsou „barbaři čtyř světových stran“ 四夷. Tato koncepce sice z textu vyplývá, ale pouze jaksi mimochodem.

Některé konkrétní výtky:

s. 18 – nezasvěcený čtenář by se mohl mylně domnívat, že jména jako Yuezhi 月氏, Xiongnu 匈奴, Donghu 東胡, Yue 越, Baiyue 百越 byly novými jmény pro barbary. Ve skutečnosti jsou to etnonyma. Do jisté míry i Man 蠻 se stává etnonymem pro skupinu jižních kmenů, známých již ve 3. stol. př. n. l. též jako Sanmiao 三苗.

s. 19 – tvrzení, že starověcí Číňané neměli jednotící výraz typu „barbar“, odporuje koncepci „čtyř [skupin] barbarů“, „barbarů čtyř [světových stran]“ 四夷, totiž 東夷、南蠻、西戎、北狄. Z toho vyplývá, že obecným výrazem pro „barbar“ bylo 夷. Ostatně s tím takto autor zachází i v hlavním textu, kde např. na s. 28 zmiňuje „devatero barbarů“ 九夷. Na s. 49 zmiňuje hanskou strategii 以蠻夷攻蠻夷, pozdější 以夷制夷, kde opět 夷 figuruje jako obecné označení pro „barbary“.

s. 24 – 其在東夷、北狄、西戎、南蠻，雖大，曰子。 Podle předchozího kontextu by se dalo přeložit přesněji: (Náčelníci) ..., ať je jejich (území) **jakkoli velké**, se nazývají vikomtové.

s. 40 – nejasná formulace: „Zároveň zde ale máme z pohledu konfucianství zavržením hodnou kategorii *li*.“ Protože není ani uvedena znaková podoba, není vlastně ani jasné o kterou z různých kategorií *li* se jedná.

Na druhé straně je třeba ocenit autorův samostatný přístup při interpretaci textů a práci s literaturou, kde určitě se musel vypořádávat s často protichůdnými stanovisky. Práce je napsána velmi pečlivě s příslušným poznámkovým aparátem a přehledem pramenů a literatury. Zde opět musím učinit výtku, dnes už skoro klasickou a stále se opakující – v češtině se nepoužívá výraz „sekundární literatura“, ale pouze „literatura“. V nadpisu by tedy správně mělo být „Použité prameny a literatura“ s pododdíly „Prameny“, „Literatura“.

Přes uvedené výtky shledávám práci jako **výtečnou a doporučuji ji k obhajobě**.

*PhDr. Vladimír Liščák, CSc.
vedoucí Oddělení východní Asie
Orientální ústav AV ČR*

V Praze, dne 20. června 2010